

2. Каган М. С. Мир общения: пробл. межсубъект. отношений. Москва: Политиздат, 1988. 315 с.
3. Медушевский В. В. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки. Москва: Музыка, 1976. 254 с.
4. Самойленко А. И. Музыка между общением и коммуникацией (нормы и парадоксы музыковедческого поиска смысла) // Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОДМА імені А. В. Нежданової. Вип. 7, кн. 2. Одеса, 2006. С. 39–48.
5. Раппопорт С.Х. Художественное представление и художественный образ // Эстетические очерки. Москва: Искусство, 1973. Вып. 3. С. 56.
6. Флиер А. Я. Морфология культуры. Структура и динамика. Москва: Искусство, 1994. 201 с.
7. Холопова В. Н. Музыка как вид искусства: учеб. пособие. Санкт-Петербург.: Лань, 2000. 320 с.

Резюме. З метою виявлення особливостей сучасного вітчизняного музичного простору, окреслено основні характеристики нової комунікативної парадигми сучасної культури; обґрунтовано її вплив на систему цінностей та художньо-естетичних орієнтирів вітчизняного молодіжного середовища; розкрито триєдину роль композиторської діяльності (кумулятивну, генеруючу і експонуючу) в міжсуб'єктному музичному діалозі виконавця, слухача, педагога, учня, дослідника ХХІ століття.

Ключові слова: комунікативний простір, естетосфера, аксіосфера, адресат, адресант кумулятивна, генеруюча і експонуюча фази творчого процесу.

Summary. In order to identify the features of contemporary domestic musical space, the main characteristics of the new communicative paradigm of modern culture are outlined; its impact on the system of values and artistic landmarks of the youth environment are demonstrated; the role of the composition activities (cumulative, generativ and expositiv) in musical dialogue between performer, listener, teacher, learner, researcher of the XXI century are characterized.

Keywords: communicative space, statosphere, axiosphere, addressee, addressor, cumulative, generativ, expositive phases of the creative process.

УДК 78.03(4)

Оксана Гуса
(Україна)

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ КРАКІВСЬКОЇ ТА ЛЬВІВСЬКОЇ МУЗИКОЗНАВЧИХ ШКІЛ

У 1911–1912 роках в Ягеллонському та Львівському університетах було створено потужні музикологічні школи, які, спираючись на національні традиції і європейські здобутки, готували науковців у цій галузі знань. Результатом плідної діяльності вказаних наукових центрів стало виховання плеяди

музикологів європейського масштабу. Такого роду настанова відтворювала саме «генокод ягеллонства», оскільки від заснування цих закладів існували кафедри «вільних мистецтв» (в сучасних умовах такі кафедри у Кракові не виділені, тоді як Львівський університет широко розгорнув музично-театральний профіль).

Семінаріум музикології Ягеллонського університету був заснований у 1911 році, його очолив видатний музикознавець, доктор музикології, професор Здіслав Яхімецький. Засновником, організатором та керівником музикознавчих студій Львівського університету (1912) був авторитетний учений, доктор музикології, професор Адольф Хибінський [1, с. 10].

Сьогодні, коли організація навчального процесу все більше орієнтується на поєднання європейських здобутків з національним спадком, виникає потреба врахування досвіду діяльності кафедр музикології Ягеллонського та Львівського університетів довоєнного періоду як одного з джерел сучасної музикологічної освіти в Україні, а також як зразок певного самостійного шляху українського музикознавства до нинішньої інтеграції зі світовою науковою спільнотою.

У зимовому семестрі 1911/1912 навчального року в Ягеллонському університеті при філософському факультеті польським музикологом, педагогом, музичним і театральним критиком Здіславом Яхімецьким було створено регулярний семінар для студентів Ягеллонського університету, який проходив протягом декількох місяців на громадських засадах. Його учасниками були студенти філософського факультету, які ставили собі за мету поглибити знання з історії польського мистецтва. У 1938 р. на його базі було створено Інститут музикології, який очолив Здіслав Яхімецький. Навчання зі спеціальності «Музикологія» тривало 4 роки. Студенти, які хотіли отримати цю спеціальність, повинні були мати свідоцтво про закінчення середнього спеціального навчального закладу (консерваторії) чи аналогічного початкового закладу (музичної школи) і володіти двома іноземними мовами (німецькою та французькою) [2, с. 21].

Наступна структурна зміна Інституту музикології при Ягеллонському університеті відбулася у 2005 – 2006 роках. Було створено чотири кафедри, три з яких функціонують до сьогодні. Зокрема, кафедра історії стародавньої музики (завідувач – доктор мистецтвознавства, професор Зоф'я Фаб'янська), кафедра методології та історії музики XIX – XXI століття (завідувач – доктор мистецтвознавства, професор Рената Суховейко), кафедра рецептивної музичної естетики (завідувач – доктор мистецтвознавства, професор Малгожата Возна-Станкевіч) [4, с. 31]. Даний перелік засвідчує загальногуманітарний, музикологічний нахил програми університету, оскільки класичні для музикознавства проблеми теорії музики й музикознавчого аналізу не висвітлені в спеціалізаціях кафедр, – за післявоєнні роки дана ланка музикознавчої діяльності, в Польщі та Україні, вкладена в курси консерваторій-музичних академій/музичних університетів.

Історія музикологічних студій у Львівському університеті розпочалася в 1912 році, коли в ньому було відкрито заклад музикології під керівництвом А. Хибінського. А. Хибінський, котрий заснував та очолював у Львівському

університеті музикологічні заклади впродовж 1912 – 1939 років, був видатним музикологом, істориком музики, музичним критиком і педагогом.

Від початку існування закладу музикології у Львівському університеті навчальні заняття велися в ньому злагоджено, згідно з усталеними системою і традиціями, виробленими за попередні часи. Після успішного складання вступного іспиту і поступлення в університет студент відбував дворічне навчання і просемінар.

А. Хибінський, очолюючи тривалий час заклад музикології Львівського університету, постійно спрямовував свої зусилля на таку організацію і здійснення навчального процесу, за якої майбутні музикологи могли би системно і досконало засвоїти наукові знання про музику. Одночасно він прагнув розвивати індивідуальні здібності та зацікавлення своїх вихованців, майже відразу спрямовуючи їх на шлях спеціалізації в різних ділянках музикології. Працю кожного студента він скеровував так, щоб студент міг пізнавати цілісний процес музично-історичних досліджень.

Не буде перебільшенням стверджувати, що заклад музикології Львівського університету був центром музикологічної науки в Польщі в 1920–1930-ті роки. Особливу роль у набутті цього статусу відіграв його керівник А. Хибінський, котрий у своїй педагогічній і науковій діяльності орієнтувався на здобутки провідних європейських музикологічних шкіл. Об'єктивність і критичність в опрацюванні музичного матеріалу, змістовний культурологічний світогляд, розкриття історичної перспективи у розвитку музичного мистецтва, застосування передових методик і методологій у дослідженні музики, прагнення до цілісного вивчення наукової проблеми та навчальних завдань, постійне фахове самовдосконалення тощо були засадничими рисами Львівської музикологічної школи, коли її очолював А. Хибінський [3, с. 33].

Отже, важливо акцентувати увагу на спільних та відмінних тенденціях у музично-освітньому процесі краківського та львівського університетів, виразниками яких були провідні особистості музичної науки того часу – Здіслав Яхімецький та Адольф Хибінський. Спільними тенденціями було прагнення підняти музичну науку на європейський рівень на всіх освітніх щаблях, зберігаючи національні здобутки в умовах Польщі і змушуючи громадськість усвідомити велику суспільну вагу музичної освіти для поступу культурного процесу та зміцнювання престижу музикологічних наук як обов'язкових, базових для музиканта-професіонала. Відмінними рисами були як особисті уподобання керівників музикознавчих шкіл, так і специфічні умови, що склалися у Кракові та Львові [1, с. 73].

ЛІТЕРАТУРА

1. Гиса О. А. Краківська та львівська музикознавчі школи як феномен культури України та Польщі: дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства: спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури». Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника. 2017. 217 с.
2. Гиса О. А. Музикологія у Ягеллонському університеті у 1911–2011 роках та Здіслав Яхімецький. Українська музична культура на сучасному етапі: трансформація традиційних

- і академічних форм: збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції. Івано-Франківськ, 2013. С. 21–24.
3. Граб У. Музикологія як університетська дисципліна: львівська музикологічна школа Адольфа Хибінського (1912–1941). 2009. 177 с.
  4. Woźna-Stankiewicz M., Lewicki M., Sitarz A. Zdzisław Jachimecki (1882–1953): twórca muzykologii w Uniwersytecie Jagiellońskim. Katalog wystawy, 24 listopada – 7 grudnia 2011. Kraków: Biblioteka Jagiellońska, 2011. 38 s.

REFERENCES

1. Hysa, O. (2017). Krakow's and Lviv's schools of musicology as a phenomenon of culture of Ukraine and Poland. Candidate's thesis. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
2. Hysa, O.A. Musicology at the Jagiellonian University in years 1911-2011 and Z. Jachimecki // Ukrainian musical culture at the present phase: the transformation of traditional and academic forms: a digest of materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference. Ivano-Frankivsk, 2013. Pages 21–24.
3. Hrab, U. (2009). Musicology as a university discipline: Lviv School of Musicology of Adolf Chybinsky (1912 – 1941). Lviv: Ukrainian Catholic University [in Ukrainian].
4. Woźna-Stankiewicz M., Lewicki M., Sitarz A. Zdzisław Jachimecki (1882–1953): twórca muzykologii w Uniwersytecie Jagiellońskim. Katalog wystawy, 24 listopada – 7 grudnia 2011. Kraków: Biblioteka Jagiellońska, 2011. 38 s.

Резюме. У тезах висвітлено історичну логіку буття Ягеллонського і Львівського університетів. Висвітлено, персоніфікацію музикологічної специфіки підготовки в Ягеллонському та Львівському університетах в особах З. Яхімецького й А. Хибінського, вихованці яких стали базою консерваторської музикології у музичних вищих навчальних закладах Кракова і Львова.

Ключові слова: кафедра музикології Львівського університету, кафедра музикології Ягеллонського університету, музикологічна школа.

Summary. The historical logic of the existence of the Jagiellonian and Lviv Universities have been elucidated in this theses. The personalization of the musicological specificity of the education at the Jagiellonian and Lviv Universities in the persons of Z. Jachimecki and A. Hybinski, whose students became the basis of conservatory musicology in the musical institutions of higher education of Krakow and Lviv, have been elucidated in this theses as well.

Keywords: Department of Musicology of the Lviv University, Department of Musicology of the Jagiellonian University, Musicology School.